

על סבי ז"ל

ששרד את השואה בגבורה יהודית
והלך לעולמו לפני כעשר שנים

הפרק המרכזי מהספר "תפילת אם"

ר' נתן לייב גינצברג ז"ל
י"ח סיון תרפ"ד - י"ב טבת תשע"ב

עומדת להסתיים שנת תש"ב, שבה נמחו מאות קהילות מישראל בידי הגרמנים ימ"ש. החיים בגטו טרנוב הם חיי פחד, חיים של נידונים למוות הממתינים לביצוע גזר-דינם. בשעות הבוקר המוקדמות יוצאים אל מחוץ לגטו, לעבודת פרך הנמשכת שתיים-עשרה שעות רצופות. בערב חוזרים עייפים, מוכים, רעבים ומלוכלכים. אבל בלבבות עדיין מקננת תקווה, והיא המעניקה כוח לקום בבוקר ולצאת לעבודה.

כבר מגיעות השמועות הקשות על הטבח ההמוני המתבצע ביהודים. אנו נוכחים ש'העולם התרבותי' זנח אותנו. גם שכנינו הפולנים נגדנו. יהודים בעלי חזות 'ארית' רוכשים תעודות פולניות מזויפות. מי שיכול בורח מהגטו.

יומיים לפני ראש-השנה (תש"ג) פושטת שמועה כי משמרות כבדים של אנשי משטרה ואס-אס תופסים עמדות מסביב לגטו. בהלה איומה אוחזת בכולם.

בבוקר מודיעים שוטרי היודנראט כי על כל העובדים למסור את תעודותיהם כדי להחתימן ולאשרן מחדש.

סביב בניין היודנראט מתקבצים אלפי יהודים. בתוך זמן קצר משתררת במקום מהומה אדירה. מתברר שרבים - ואני בתוכם - אינם מקבלים את תעודותיהם בחזרה.

ר' נתן לייב גינצברג ז"ל
י"ח סיון תרפ"ד - י"ב טבת תשע"ב

בדרך מבניין היודנראט אני פוגש משפחות וצרורות על שכמן. אנשים אצים - רצים מבוהלים, כחיות במלכודת, להסתתר במסתורים שהוכנו מראש. בהגיעי אל ביתי אני רואה שגם בני - משפחתי מתכוננים לירידה אל המחבוא. גם בעבורי הכינו מעט אוכל ובגדים חמים.

כולנו נכנסים למחסן קטן, מלא אנשים, נשים וטף. החום והמחנק איומים. בקושי רב אפשר לנשום. כל רעש הנשמע בחוץ מגביר את הפחד. את הילדים הקטנים משתיקים לבל ישמיעו קול.

בשעות הבוקר המוקדמות נרדמו הילדים. המבוגרים החלו באמירת ה'סליחות'. אני עומד סמוך לאימי היקרה. גם היא מצטרפת לתפילת הציבור. בבכי קורע לב, כשדמעותיה מרטיבות את ה'סליחות' שבידיה, אני שומע אותה ממלמלת: "טאטע זיסער! (=אבא מתוק) אם נגזר עליי למות, מוכנה אני לכך. אבל מתחננת אני לפניך - השאר לפחות שריד ממשפחתי ומילדיי, שיישאר לפחות זכר..."

השחר מפציע. הגברים מתעטפים בטליתות ומניחים תפילין. מי יודע, אולי זו תפילתנו האחרונה. בסיום התפילה אני יוצא החוצה. נודע לי שהגרמנים החלו לאסוף יהודים בלא רישיונות אולם הם מחתימים תעודות עבודה לאנשים צעירים.

ר' נתן לייב גינצברג ז"ל
י"ח סיון תרפ"ד - י"ב טבת תשע"ב

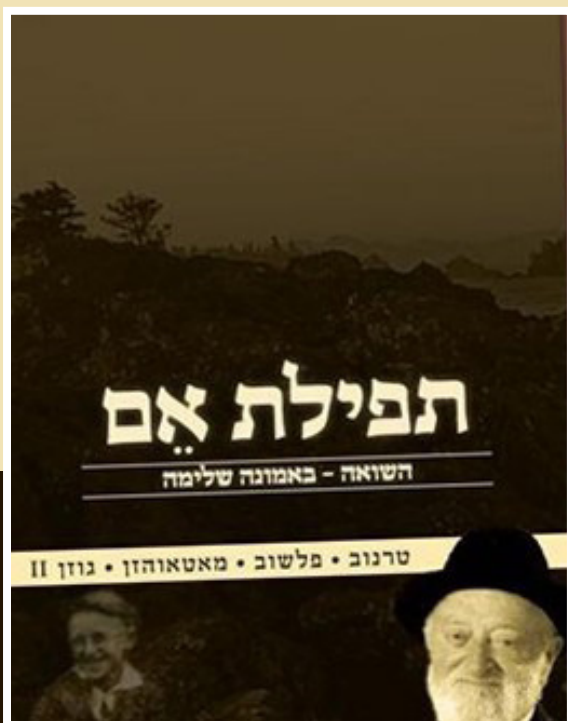
אני חוזר ומתייעץ עם הוריי, אם כדאי להסתכן ולנסות להשיב לעצמי את תעודת העבודה שנלקחה ממני. הוריי מייעצים לי לנסות, נושקים לי בהתרגשות ומאחלים שאחזור בשלום.

אני מתקרב למפקדת הגסטפו. עשרות גרמנים מתרוצצים במגרש הגדול. בפינה ערימה של תעודות עבודה. אני מוצא את תעודתי ומתייצב בתור. ליד השולחן יושב איש גסטפו בעל פני רוצח. הוא שואל לגילי ולמקום עבודתי ומודד אותי מכף רגל ועד ראש. לבסוף הוא מטביע חותמת.

אני עוזב מהר את המקום ובדרך רואה המוני יהודים כורעים על ברכיהם וראשם מכופף לארץ. אלה נתפסו על-ידי הגרמנים והם עתידים להישלח למחנה-ההשמדה בלז'ץ.

אני שב אל יקיריי ומבשר להם על קבלת החותמת. אבי מעודדני ומבקש שאתאמץ להחזיק מעמד במצבים הקשים. גם אימי מברכת אותי שלא יאונה לי רע.

בלילה האחרון של השנה אני יוצא מהמחבוא, כדי להקל מעט את הצפיפות. לפנות בוקר אני שב כדי להביא מעט מים ואוכל. האנשים מותשים. הילדים הקטנים ישנים, אינם יודעים איזו סכנה אורבת להם. אני נפרד שוב ממשפחתי, יוצא החוצה ומסווה את הכניסה למחבוא.

ר' נתן לייב גינצברג ז"ל
י"ח סיון תרפ"ד - י"ב טבת תשע"ב

אותו יום היה מר ונמהר. הגרמנים התרוצצו ברחובות הגטו, מובילים כלבי גישוש וצורחים בפראות 'ראוס' (=החוצה). חולים, זקנים ונכים נורו באכזריות. ילדים הופרדו מהוריהם.

מי שניסה לברוח נורה ונהרג. בשעה שלוש אחר-הצהריים, לאחר יום מחריד ומלא זוועות, עזב את הגטו המשלוח האחרון.

כשמחשיר, אני רץ במהירות אל המחבוא. השקט מבשר רעות. אני נכנס פנימה ולא מוצא נפש חיה. רץ כמטורף אל דירתנו, לראות אולי בכל-זאת מישהו מיקיריי שם, אבל גם הדירה ריקה לגמרי. אני פורץ בבכי ממעמקי ליבי.

פתאום אני נזכר שהלילה הוא ליל ראש-השנה. מי פילל ומי מילל! אני נזכר בלילות ראש- השנה בשנים קודמות, וחושב על משפחתי. בבוקר מתגודדות פה ושם קבוצות לתפילה בחשאי.

כשמגיעים ל'ונתנה תוקף', פורצים בבכי נורא - "מי יחיה ומי ימות, מי במים ומי באש, מי בחניקה ומי בסקילה"...

ואז אני נזכר בתפילתה הזכה של אימי ובדבריו האחרונים של אבי - להתאמץ ולהתחזק כדי להשאיר שריד למשפחתנו. אני שופך את ליבי כמים ומבקש דבר אחד - לצאת חי מגיא ההריגה כדי שתפילת אימי תתגשם.

התפילה אכן נתקבלה.

ר' נתן לייב גינצברג ז"ל
י"ח סיון תרפ"ד - י"ב טבת תשע"ב